

RIKSTEATRET 30 ÅR

1949-50
1979-80

80

DEN STÖRE
FARVESLUKEDEN

Altfor ofte

snakker man om barn som om de skulle være en grå masse og en gitt størrelse. «Barn liker,» sier man, eller: «barn synes...»

Ville de samme menneskene finne det like naturlig å si «voksne synes»? Eller: «40-åringer liker» og «30-åringer synes»?

Like lite som man kan henvende seg til alle voksne, like lite kan man henvende seg til alle barn. Det er heller ikke noe mål.

Det finnes ingen *typisk* voksen, eller *representativ* voksen.

På samme måte finnes det heller ikke noe *typisk* eller *representativt* barn.

Gud skje lov!

For meg er det ikke noen vesens-forskjell mellom det å skrive for barn og det å skrive for voksne. Enkelte bøker og skuespill kan det kanskje være vanskelig for barn å få det hele utbyttet av — på grunn av for liten referanse-bakgrunn, for få erfaringer. Men på samme måte kan andre bøker eller skuespill være vanskelige for voksne, fordi voksne ofte har en referansebakgrunn som har fått dem til å *stivne* i en fastlåst virkelighetsoppfatning. Målet for mitt vedkommende er å lage ting som *både* voksne og

barn kan se eller lese. Det vil si: skape ting med flere plan — lik en kinesisk eske, og hvor det ikke er nødvendig å være med på *alle* underfundigheter for å sitte igjen med et rimelig utbytte.

Derfor virker det for meg kunstig å operere med begreper som «barnelitteratur» og «barneteater», som om det skulle være noe utskilt fra og eventuelt annerledes enn annen litteratur og annet teater. Personlig leser jeg for eksempel billedbøker den dag i dag — og det faller meg aldri inn at disse bøkene ikke skulle være ment for *meg*.

Men hvis det er virkeligheten jeg vil beskrive — hverdagen omkring oss, hvorfor velger jeg da eventyret? Hvorfor velger jeg fabelens form?

Fordi jeg tror på det stiliserte.

Fordi jeg tror eventyret ligger nærmere virkeligheten enn journalistikken gjør det.

Fordi jeg tror fabelen/bildet/lignelsen er *sannere* enn noen dokumentarroman.

Tor Åge Bringsværd

DEN STORE
FARVESLUKEREN
av
Tor Åge Bringsværd

Du tror jeg er en vanlig katt. Men det er jeg ikke.....

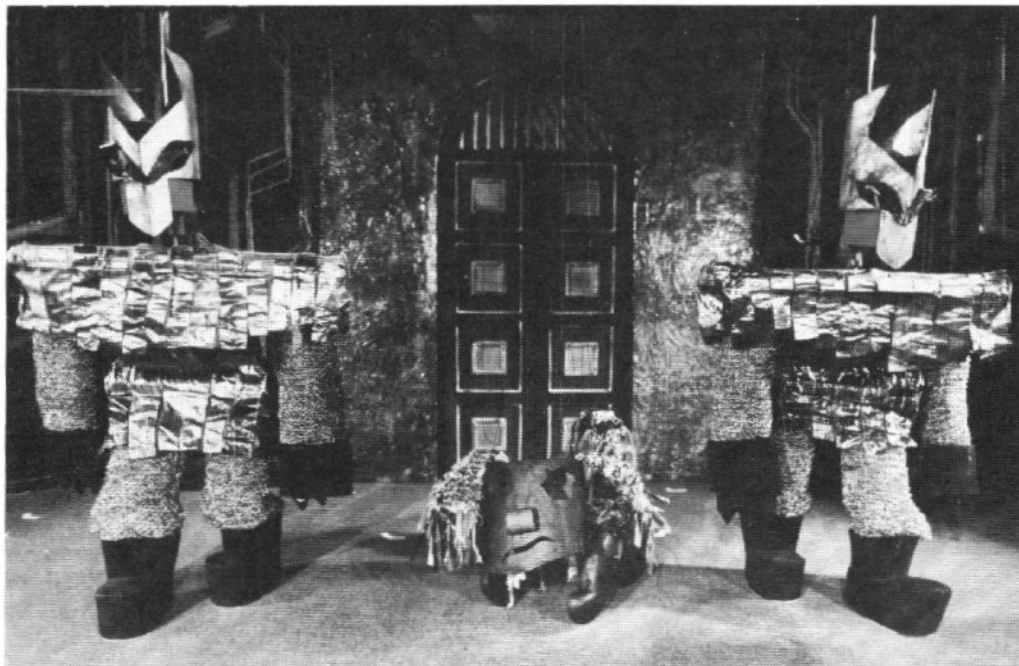
Jeg er en tryllekatt!

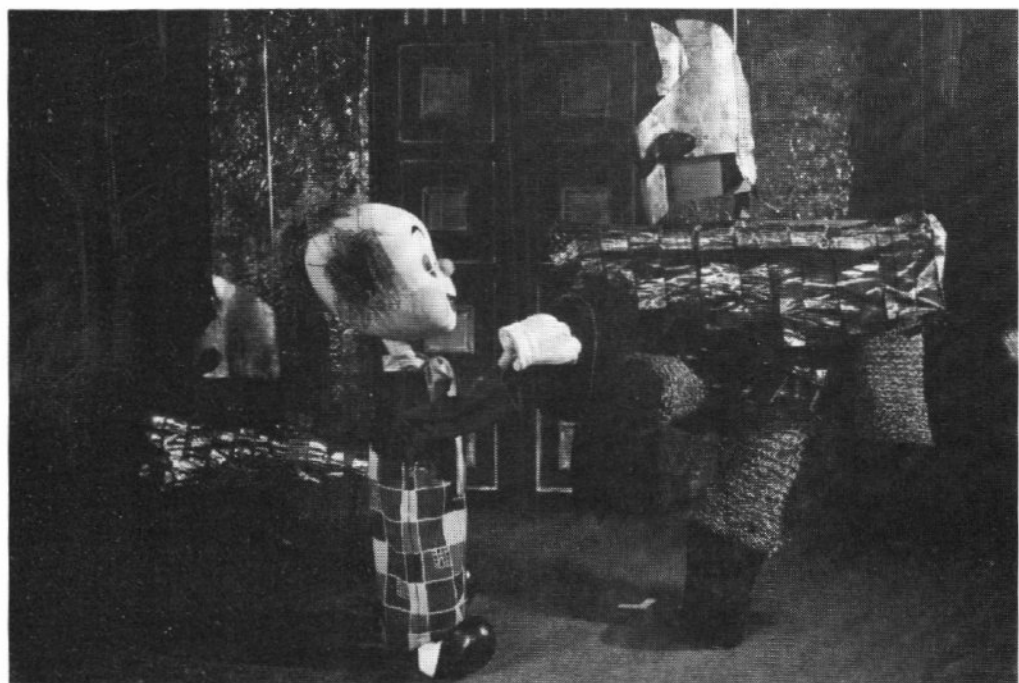
Her gjelder det å komme seg unna!

Men har du aldri hørt om den nifse, den skumle, den forferdelige.....

Vi er to morske menn — og en morsk, morsk hund!

Vi er kommet for å klovne for Hans Onde Majestet.

Jeg dyrker soldater for Den Grusomme General!

Ondskapen har mange masker. La deg ikke lure.

DEN STORE

av

Tor Åge Bringsværd

Regi	Mona Wiig
Scenografi/masker	Alexander Botez
Dukker	Mona Wiig
Musikk	Håkon Berge
Språkkonsulent	Dag Gundersen
Inspisient	Karsten Gusevik
Stillverkskjører	Stein Rune Antonsen
Tekniker/turnéleder	Anita Aubert
Teknikere	Birger Knutsen, Jan Egil Marcussen, Asbjørn Tangen
Foto	Stein Rune Antonsen, Alexander Botez

Dekor og dukker er utført på Riksteatrets verksted under ledelse av Ole Vestby og William Jensen
Forestillingen varer ca. 1 time og 30 minutter med pause.

FARVESLUKEREN

ROLLER:

Klovnen
Katten
Vakt 1
Vakt 2
Hund
Offiseren
Frk. Streng
Farveslukeren
Den gamle mannen
Flyktninger
Slave 1
Slave 2

DUKKESPILLERE:

Antigona Papazicopol
Christine Stoesen
Knut Alfsen
Stein Grønli
Anne Stray
Stein Grønli
Anne Stray
Justin Grad
Knut Alfsen
Ensemblet, pluss Anifa Aubert,
Birger Knutsen som statister
Stein Grønli
Knut Alfsen

STEMMER:

Vidar Sandem
Christine Stoesen
Knut Alfsen
Stein Grønli
Anne Stray
Stein Grønli
Anne Stray
Dan Fosse
Knut Alfsen
Ensemblet
Stein Grønli
Knut Alfsen

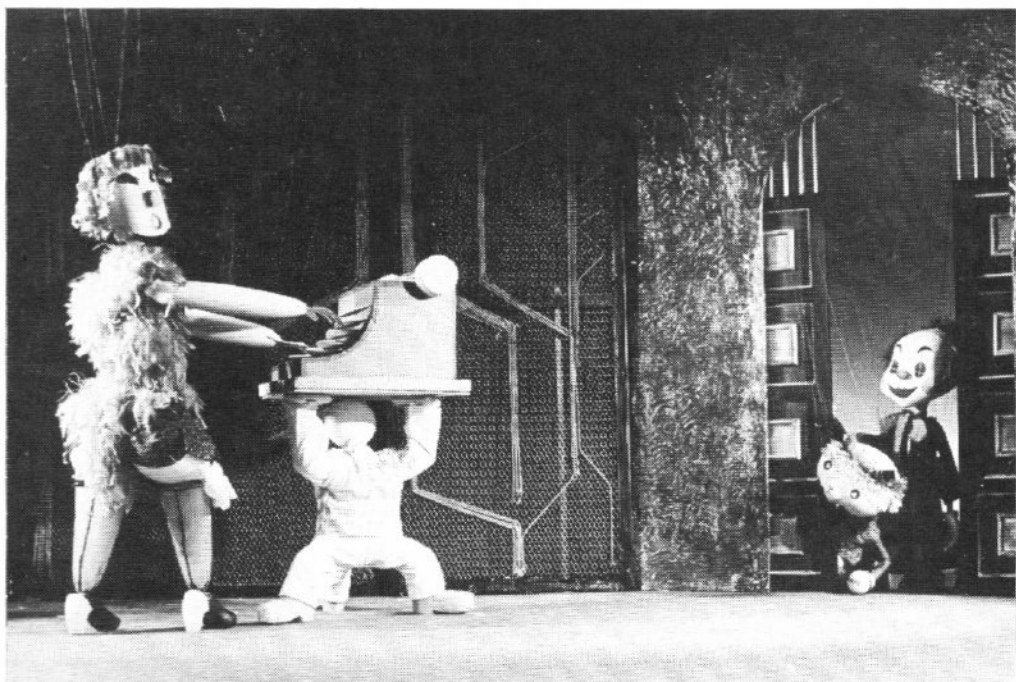
Har dere en avtale?

Våre utenlandske gjester

ANTIGONA PAPAZICOPOL

har lang erfaring med marionetter. I 30 år har hun vært en bærende kraft ved det kjente Tandarica-teatret i Bucuresti. For sin utrettelige innsats som marionettespiller er hun utnevnt som æresmedlem av UNIMA (Den internasjonale Marionette-organisasjonen). I sitt hjemland — Romania — kan hun føye tittelen «artist emerit» (æreskunstner) til sitt navn. Til Norge kom hun første gang våren 1977, for å lede et innføringskurs i marionettespill for vårt ensemble ved Riksteatret. I *Den store farveslukeren* spiller hun selv med, og ved hjelp av et tyvetalls tråder gir hun liv og sjel til klovnens hovedpersonen i stykket. Det er en stor glede for oss å ha Antigona som gjestespiller. Under denne produksjonen har hun vært en trøst og hjelp for oss alle, både på og under «brua» — og foran og bak scenen.

For siste gang, direktøren er meget opptatt.

JUSTIN GRAD

er igjen tilbake som gjest ved Riksteatret. For mange vil han sikkert være kjent som mannen «inni» Peer Gynt. I denne forestillingen er han — «levende» blant alle dukkene — selve inkarnasjonen av all grådighet og egoisme. I likhet med Antigonahar også Justin lang erfaring som dukkespiller — ved det samme teatret, Tandarica i Bucuresti. Og liksom henne betyr han en kjærkommen vitamin-innsprøytning for vårt dukketeatermiljø.

Det er her. Dette er dragens hule!

Tegning av S. Fremtiu.

12

MONA WIIG

(f. 1944, Halden) har eksamen i teatervitenskap ved Oslo Universitet (1968). Hun studerte dukketeater ved Kunstakademiet i Praha (1969–1971) og ved Tandarica-teatret i Bucuresti (1971–1972). Hun har laget dukker og scenografi til flere oppsetninger både for fjernsyn og sceneteatre.

Regi:

Det blå pinnsvinet av Alexandru Popescu (Tandarica-teatret i Bucuresti 1971 og Oslo Nye Teater 1973).

Tor med hammeren av Tor Åge Bringsværd (Riks-teatret 1978).

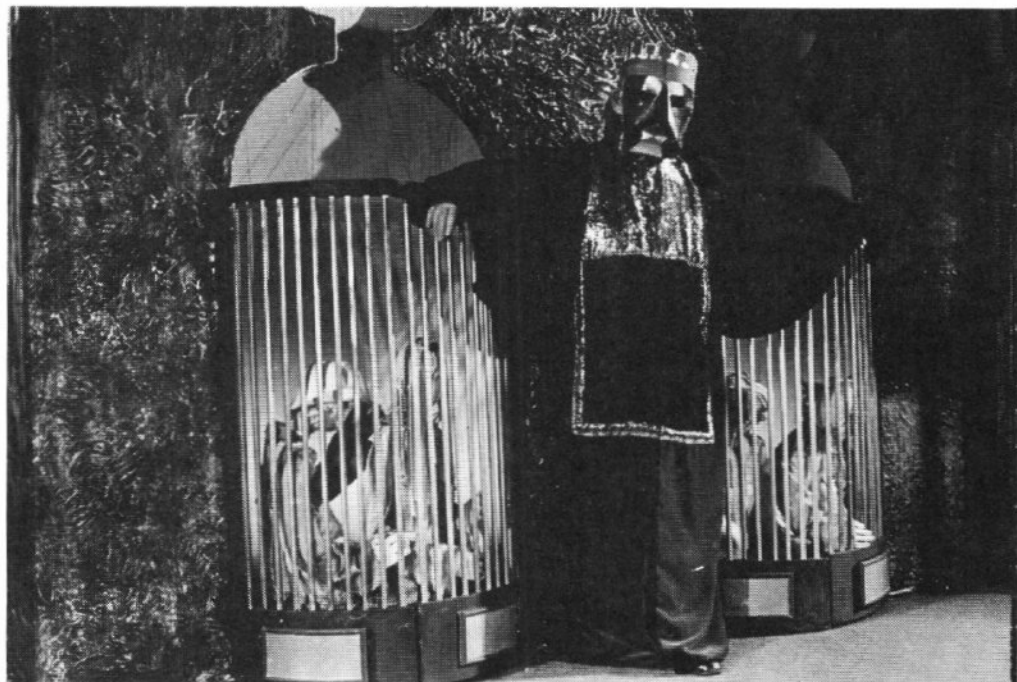

Man sier jeg er ond, men hva er ondt? Jeg er ikke ond. Jeg elsker skjønnhet.

I kveldens forestilling *Den store farveslукereren* ønsker vi å gjøre publikum kjent med tråddukken, eller marionetten, som den egentlig heter. Den tør være kjent gjennom fjernsynets kjeledegge «Titten Tei», men ellers lite brukt og utbredt i Norge. Ikke uten grunn har den tilnavnet «dronning» blant dukkene, fordi den har de rikeste og mest nyanserte muligheter både gjennom form og bevegelse. Det må også sies at den er krevende å lage og å spille.

Riksteatrets ensemble har arbeidet i mer enn 3 måneder med å innstudere «Den store farveslукereren». Det har vært en krevende og arbeidsom periode, men vår erfaring og innsikt har økt, og det gjenstår å håpe at møtet med publikum må bli varmt og hjertelig!

Mona Wiig.

Selvfølgelig har jeg et hjerte. Men ikke på meg. Jeg har gjemt det!

Barn og musikk — Barnemusikk?

De fleste reflekterer svært sjeldent over hva som egentlig fanger den musikalske interesse hos barn. Musikk blir oppfattet og opplevd vidt forskjellig, ikke bare av barn,

14

men av lyttere i alle årsklasser. Kvalitet går ikke hånd i hånd med alle menneskers oppfatning av godt og dårlig. (Hvem kan, når det kommer til stykket, fullt ut gjøre krav på å bedømme musikk objektivt?)

For den såkalte barnemusikk, barnesanger, barneplater etc. virker det som om helt bestemte oppfatninger er ute og går. Musikk for barn skal være «sangbar», det vil si at den skal kunne nynnes, synges, etter at første verset er presentert. Likeledes skal harmonien, «musikkens farge», være enkel, lett gjenkjennelig, «normal», Rytme skal en passe seg for å gjøre krumspring. Det blir for vanskelig for barn (og voksne for den saks skyld), hvis en beveger seg særlig langt ut over de normale, tillærte rytmeskjemaer (vals, marsj, osv.).

Det må jo være her et sted.....

Aksepterer en disse krav, sier en samtidig at musikk for barn skal være kjemisk rensert for utfordringer. Er barn så ukompliserte i sitt forhold til musikk som vi av eldre årganger vil ha det til? Jeg tror på det mest bestemte at de ikke er det. (Kanskje er det heller de voksne som frykter den musikalske utfordring.)

Med den inspirerende oppgave å lage musikk til Tor Åge Bringsværds «Den store farveslukeren» har jeg vært stilt overfor et uunngåelig valg: 1) Skal jeg søke det enkle, elementære fordi den musikkform lettere huskes og synges, eller 2) skal jeg velge å lage musikk som ikke tilstreber det enkle for enkelhetens skyld, men som har muligheter for andre verdier i seg. (Det betyr ikke nødvendigvis at den ikke kan være melodisk enkel.)

Jeg valgte den siste utvei, og fant samti-

dig at musikk ikke bare skal nynnnes, synges. Den skal fargelegge tilværelsen på en scene og for alle de som befinner seg i salen.

Resultatet ble, på et par viser nær, at musikken ved første øyekast verken var særlig sangbar eller tradisjonelt barnerytmisk og harmonisk. Jeg håper selvfølgelig at det ikke vil være til hinder for at tilskueren, både ung og gammel, har noe musikalsk igjen for forestillingen. Mitt ønske har vært å skape en musikalsk ramme omkring forestillingen, å skape musikalske elementer til hjelp og glede både for aktør og tilhører. Så får det heller være med tilskuerens nynning av visene etter forestillingens slutt, selv om de voksne kritikere ofte legger det til grunn for god eller dårlig musikk!

Håkon Berge

Verden har igjen fått farver. Alle glade sanger er her. Musikken er alle manns eie. Gleden er fri for enhver.

TOR ÅGE BRINGSVÆRD

(f. 1939, Skien) har en mangfoldig produksjon bak seg, både som forfatter og dramatiker.

I vår sammenheng kan det være verdt å nevne:

Billedbøker

T-bane-trollet Knerten Gundersen (Gyldendal 1969)

Ruffen — sjøormen som ikke kunne svømme (Bokklubben 1973)

Jørgen Moes vei nr. 13 (Gyldendal 1973)

Det blå folket og karamellfabrikken (Gyldendal 1975)

Ruffen på nye eventyr (Bokklubben 1975)

Det blå folket og Hurrikan (Gyldendal 1975)

Det blå folket og det ensomme dyret (Gyldendal 1976)

«Barneteater»

Det blå folket (TV/BUA 1974)

Den store farveslukeren (Det norske teatret 1976)

Tor med hammeren (Riksteatret 1978)

Landet hvor alt er annerledes (Riksteatret 1979)

Det ensomme dyret (kammeropera for Rikskonsertene, premiere våren 1980)

Alice lengter tilbake (innkjøpt av Nationaltheatret 1980)

Tegning Bente Johanne Brunvoll.

